

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se depoši do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petlivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprtje reklamacije so poštnine proste.

Učitelji — socialdemokrati.

Pretežna večina slovenskega učiteljstva je doslej služila v liberalnem bojnem taboru. Do vodilne vloge niso nikdar prišli, ampak smeli so s svojimi generali hoditi na vojne pohode med kmete ali pa na parade po mestih in trgih. Kmetje so jih smatrali kot janičarje, kot poturice, ki so izkočili iz ljudskega tabora in služili potem liberalnim četovodjem kot špijoni, vodniki in prednja straža; liberalna inteligenca pa jih je smatrala za svoje lakaje, katere lahko slepo uporablja za svoje namene.

Toča tudi med janičarji in lakaji je prišlo, kakor nam pravi zgodovina, večkrat do uporov. Ravnotako je prišlo sedaj med dolgoletnimi zvestimi lakaji slovenskih liberalcev, med liberalnimi učitelji, do ustaje. Odpovedali so svojo službo v liberalnem taboru.

Smatrali so se za enakopravne z drugimi liberalci, a v istini ni bilo tako. V Ljubljani so imeli liberalci oddati pri zadnji volitvi za deželni zbor dne 14. t. m. tri mandate. Učitelji so za-se zahtevali enega. Liberalni generalštab jim ga je milostno dovolil, toda ne v mestni skupini, ampak v splošni, kjer bi trebalo boja — proti socialdemokratom. Boja proti socialistom pa liberalni učitelji niso hoteli, ker so jim po mišljenju zadnji čas postajali vedno bolj sorodni, odklonili so mandat v splošni kuriji, in tako sedaj noben liberalni učitelj ni bil izvoljen. Svet se sicer vsled tega ne bo podrl, tudi učiteljskemu stanu ne bo škode, ker je naša katoliška stranka izvolila dva katoliško misleča učitelja v deželni zbor, vendar stvar je zanimiva. Kaže nam, kako nizko ceni liberalci svojega somišljenika, ako je učitelj!

Liberalno učiteljstvo je vsled tega izstopilo iz narodno napredne stranke in išče poti v drug tabor. Ali bodo prišli k ljudstvu nazaj? Ali se bodo uklonili ljudski volji in mu spoštovali najdražji svetinji, vero in narodnost? Kdorkoli pride med nas, nam je brat, razlike ni med nami! Toda liberalni učitelj mrzi vse, kar je verskega, narodnost mu je deveta briga, liberalnemu učitelju je želodec in plača vse. Za to se je dosedaj liberalno učiteljstvo napotilo tudi v tabor, kjer se vojskujejo le za gmotne vzore, v socialdemokratski tabor!

Pri nas na Štajerskem je že enkrat hotelo liberalno učiteljstvo z divjim krikom preskočiti v socialdemokratski tabor. Bilo je začasa takozvanih jungovcev, ko je misijonaril po Spodnjem Štajerskem nemški socialdemokrat Horvatek. Toda vstali so nekateri

treznejši elementi in preprečili prestop. Sedaj je priložnost lepša, nihče jih ne bo več oviral.

Učitelji itak v liberalno stranko niso več prav sodili. Pogrešali so pri liberalcih odločnega gospodarskega programa, brez katerega učitelj med ljudstvom ni mogel dobiti trdnih tal. V verskem boju so mu liberalci bili preveč neodkriti, iz strahu pred ljudstvom niso upali razviti svojega brezverskega programa. V narodnem oziru pa so bili liberalci učiteljem prenapeti! Postanimo pri narodnosti!

Narodno naše liberalno učiteljstvo ni bilo nikdar. Kadar se je šlo za narodne boje, je učiteljstvo z malimi izjemami stalo ob strani. Ni imelo smisla za narodnost. Mnogi so za svoj napredek dobropremišljeno nemškutarili tako, da je zvedel za to glavar in nadzornik. Pa tudi v šoli naše liberalno učiteljstvo ne udarja na narodne strune.

Ko stopi naša mladina iz šole, ne ve, kakšne narodnosti je. Pride v življenje in tam je vsled tega lahko, dobiti jo tudi v nemškutarski tok. Zato pa imamo Slovenci toliko izdajice in odpadnikov. Tega pa drugi nihče ni kriv kakor liberalno naše učiteljstvo, ki mladino ni vzgojevalo narodno. Zgodovina slovenskega naroda bo z vso upravičenostjo pisala, da so bili liberalni učitelji grobokopi slovenstva. Njihova narodna mlačnost in neznačajnost nam ubija narodnost naše slovenske mladine ter nam vzgaja poturice in nezpačajneže. Jabolko ne pade daleč od drevesa.

Učiteljstvo bo šlo torej sedaj po svoji pretežni večini hlapčevati v socialdemokratski tabor! Vsem so voljni hlapčevati, le vernemu in narodnemu ljudstvu ne. Kakor doslej bomo tudi na novi poti sledili učiteljstvu ter jih kazali ljudstvu v resnični sliki. Nismo nasprotniki učiteljskega stanu, ampak njegovi zagovorniki, vojskujemo se le proti onim političnim strujam med učiteljstvom, ki so naši veri in narodu sovražne.

Politični ogled.

— V državnem zboru se je zadnji teden nadaljevala razprava o začasnem proračunu. Od Nemcev je govoril Malik ter opravičeval surove napade Nemcev na Slovence v Ptuju, Mariboru in Celju. Rekel je, da je bil priča razgrajačev. Dr. Korošec mu zakliče, da ni bil samo priča, ampak tudi vodja razgrajačev. Malik je to moral priznati in sedaj smo ra-

dovedni, če bo državni pravdnik zasledoval Malika ali ne. Dr. Benkovič in dr. Korošec sta z mejklici spravljala Malika v zadrego, popravljala njegove neresnične podatke in mu ugovarjala. Nemški petelini so bili vsled tega hudo razkačeni in ker si niso znali drugače pomagati, so psovali. Kadar zmanjka človeku dokazov, začne psovati in zmerjati. Izmed slovenskih poslancev je govoril Hribar. Vlada je zadnji teden pridno iskala glasov za proračun, a jih ni našla. Za to se še tudi zadnji teden ni vršilo glasovanje.

— **Začasni proračun.** Dne 15. t. m. je prišlo v zbornici do glasovanja o začasnem proračunu. Narodna zveza Slovenskega in Hrvatskega kluba je sklenila po resnem pretresovanju, da glasuje proti proračunu. Slovenci in Hrvati nimajo do sedanje vlade in do strank, na katere se vlada sedaj opira, nobenega zaupanja, in vlada se tudi ni potrudila, da si to zaupanje pridobi. Dokler ne dobijo naši poslanci dovolj jamstva, da se bo vlada ozirala tudi na naše želje in zahteve, na program slovenski in hrvatski, ni mogoče, vlade podpirati. Sklenilo se je torej glasovati proti. To je načelstvo Narodne zveze po svojih načelnikih tudi javilo sedanjemu ministrskemu predsedniku. Važno je bilo tudi, ali naj glasujejo poslanci za nujnost rešitve začasnega proračuna ali ne. Splošno je bilo mnenje, da je to stvar taktike. Ako se kaj doseže s takim glasovanjem, recimo, da se razpusti parlament, potem se naj glasuje proti nujnosti. Za nujnost je treba namreč dvetretjinske večine navzočih poslancev. Ker pa so socialdemokrati sklenili glasovati za nujnost, imela je vlada dvetretjinsko večino, in glasovanje naših poslancev proti nujnosti, bi bil samo udarec po vodi. Vsled tega so sklenili glasovati za nujnost, ki je bila sprejeta z vsemi proti 55 glasovi. Stališče opozicije proti proračunu samem je zastopal v javni zbornici načelnik Slovenskega kluba dr. Susteršič.

— **Finančna odškodnina za aneksijo.** „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Carigrada: Danes, 13. t. m., je dunajska vlada potom svojega civilnega agenta iz Soluna, ki je bil na Dunaju pri Aehrenthalu, izročila svojemu poslaniku markgrofu Pallaviciniju v Carigradu posebno noto, katero je poslanik danes izročil turškemu velikemu vezirju Kiamil-paši. V noti se povdarja, da je Avstro-Ogrska pripravljena pogajati se s Turčijo glede na finančno odškodnino za aneksijo Bosne.

— **Pogajanja med Avstrijo in Rusijo.** Ruska vlada je z zadoščenjem vzela zadnjo avstrijsko noto

PODLISTEK.

Kratka zgodovina 47. pešpolka.

Fr. Urlep.

(Dalje.)

Po petdnevni zmagonosni bitki pri Novari je odšel polk proti Srednji Italiji v Florenci in Livorno, da je pomiril tamošnje vstašno gospostvo.

V Florenci, Livorni, Bolonji in Milanu bil je naseljen polk do leta 1859. Tega leta pa se je infanterija novo organizirala, po kateri je bil polk sestavljen samo iz 4 bataljonov in 1 bataljona grenadirjev. 4. bataljon bil je v Mariboru, a je moral, ko je v Milanu izbruhnila vojska, tudi v Italijo.

Ker Lahi z izidom prejšnje bitke nikakor niso bili zadovoljni, so na račun od strani francoskega cesarja Napoleona III. obljubljene pomoči spet napovedali vojno, v kateri je stala Avstrija sama proti laški in francoski vojni. Dne 29. aprila 1849 bila je spet proglašena bitka. Po dolgotrajnih in naporih pohodih, kjer so večkrat trčili v ogromnega sovražnika, so bile avstrijske čete konečno primorane, da so se pričele po bitki pri Magenti umikati proti reki Minčiji.

Dne 24. junija prišlo je po dvadnevem težkem pohodu zahodno od Verone do odločilne bitke, v kateri so se avstrijske čete kljub toli številnejšemu sovražniku hrabro ustavljale od ranega jutra do poludne, na kar pa so se morale pričeti umikati.

V tej bitki morala je odstopiti Avstrija Lahom lombardsko provinco z glavnim mestom Milanom, obdržala pa si je še do leta 1866 beneško provinco.

Kako viteško hrabrost, vstrajnost in zmožnost je v tej bitki pokazal častniški kor 47. polka, pač ni lahko popisati.

Od polkovnika do najmlajšega poročnika storil je vsak svojo visoko častniško nalogo in bil kot hraber poveljnik povsod na mestu.

Dovolj jasno priča nam to sledeči slučaj:

Stotnik Balabane moral je par dni pred bitko v bolnišnico v Mantuvo. Ko je zvedel, da stopijo avstrijske čete kmalu spet v boj, je takoj, čeravno še bolehen, zapustil bolnišnico in se napotil peš proti Solferinu, kamor je došel z velikim naporom, ker so bile vse ceste prenapolnjene z raznimi vozovi. Kakor nadalje pravi zgodovina, je, ko je došel do bojišča, stopil z nepopisno pogumnostjo spet pred svojo stotnijo, ki je stala ravno v bojni vrsti, prevzel povelje in se hrabro bojeval in zapovedoval do poludne, do usodepolnega trenutka, ko je, zadet od sovražne kroglice, moral iz bojne črte in nevarno ranjen zapustiti hrabro svojo stotnijo. Istočasno bil je ranjen tudi poročnik Strnad iz Slov. Bistrice. Oba sta bila pozneje odlikovana.

Ravno tako hrabro bojevalo pa se je tudi možvo v tej bitki; polno imen podčastnikov in prostakov čitamo v zgodovini 47. polka, ki so se v raznih nevarnih trenutkih izvanredno odlikovali.

Prvemu bataljonu je po pet ur trajajoči bitki zmanjkalo patron. V tem trenutku prijezdi do bataljona brigadir general Bils in povpraša, kako je s strelivom. Brez dolgega pomišljanja stopi oddelkovodja Kloci k generalu, in mu hrabro javi: „Pomanjkuje nam sicer patron, imamo pa še bajonete.“ Temu je sledilo prostovoljno še več možva in na povelje: „Za menoj!“ so se zapodili z brušenimi bajoneti na bliža-

jočo se jim sovražno gručo, ki so jo hrabro zavrnil. Oddelkovodja Kloci bil je za ta hrabri čin odlikovan s srebrno kolajno I. reda.

Koliko lahko stori na bojišču požrtvovalen prostak, kaže nam sledeči dogodek iz te bitke:

Dne 24. junija, kmalu potem ko je napočil svit, so javile straže tretjega bataljona, da se bliža večja sovražna kolona, obstoječa iz enega bataljona francoskih lovcev, dveh bataljonov pešcev in ene eskadron kavalarije. Vse sprednje patrolje hitle so v ozadje h glavnim oddelkom. Razvodnik Jože Lužar in pa prostak Miha Bihanec pa sta sklenila, se prav nič več omikati, dokler ne spraviša s konjev tri častnike, ki so jezdili na čelu bližajočih se jim sovražnikov. Kakor sta bila sklenila, tako sta tudi izvršila. Vlegla sta se v gosto grmovje ob cestnem jarku, kjer sta z največjo mirnostjo čakala na plen, ne zmeneč se za neko sovražno patroljo, ki je mimo jezdila. Ko so jima prej omenjeni jezdec dospel v primerno bližino na 50 do 60 korakov, sta sprožila in na mah sta se zgrudila dva častnika, tretji pa je stekel nazaj k sovražnim oddelkom, kjer je vsled tega nastalo močno vpitje in nered. Med tem časom pa je bila dana prilika hrabrima peščema, da sta se rešila k 9. diviziji, ki je bila že v neposredni bližini pripravljena za boj.

Oba sta bila odlikovana z velikimi srebrnimi kolajnami I. reda.

Leta 1848, 1849 in 1859 se je 47. polk, grof Kineky, kakor se je imenoval od leta 1827 do 1864, tako odlikoval, da je v zgodovini vse polno pesmi, povesti in drugih poročil, posnetih iz raznih resničnih dogodkov, ki nam opisujejo in pričajo brezmejno hrabrost slavnih štajerskih vojščakov 47. polka. Pol-

glede na balkansko vprašanje naznanje ter z zadovoljstvom priznava, da Avstrija želi sporazuma. Avstrija predlaga, da bi se aneksijsko vprašanje rešilo med velesilami potom protokolov, ne pa potom konference. Ruska vlada sicer meni, da je ta pot zamudna, vendar pa ni bistvenega pomena, ako se velesile domenijo potom konference ali pa pismeno.

— **Avstrijske kmetijske zadruge** po narodnosti. Koncem leta 1907 je bilo na Avstrijskem 7802 kmetijskih zadrug. Izmed teh jih je bilo 2166 čeških, 822 poljskih, 563 slovenskih, 206 hrvaških, 176 rusinskih, 18 srbskih, 495 italijanskih, 128 rumunskih in 3277 nemških. Slovaških je skupaj 3951, imajo torej nadpolovično večino nad vsemi neslovaškimi avstrijskimi kmetijskimi zadrugami.

— **Deželnozbornske volitve** na Kranjskem. Na Kranjskem so se vršile dne 14. t. m. deželnozbornske volitve v splošni skupini. S. L. S. je v vseh okrajih na deželi sijajno zmagala. Socialna demokracija na deželi je popolnoma propadla. Narodno-napredna stranka na deželi ni postavila kandidatov. V Ljubljani so kandidirali kandidat narodno-napredne stranke Turk, soc. demokrat Kristan in mladoliberalc Mayer. Turk je dobil 1099, Kristan 1078 in Mayer 291 glasov. V Ljubljani je torej ožja volitev med Turkom in Kristanom dne 19. t. m.

Mala politična naznanila.

Dne 11. decembra: Na Dunaju so otvorili shod avstrijskih hišnih posestnikov. Zastopanih je 187 društev hišnih posestnikov in osem zvez, ki zastopajo 37.000 hišnih posestnikov. — V Belgradu je priredila večeraj vseučiliška mladina v Saborni cerkvi zadržnico v Ljubljani padlim žrtvam. — V četrtek se otvori turški parlament. Parlament bo otvoril sultan z nagovorom. — Angleški kralj Edvard je zbolel na raku.

Dne 12. decembra: Večera se je vršil na Dunaju ministrski svet, ki se je bavil s praškimi dogodki. — V Monakovem se je vršil predvečerašnjim velik ljudski shod, ki se je bavil z dogodki v Pragi ter izrazil češkim Nemcem svoje simpatije (naklonjenost) in obljubil pomoč. — Avstro-ogrski posredovalci za trgovinsko pogodbo z Rumunijo pojdejo v drugi polovici januarja 1909 v Bukarešt, da nadaljujejo pogajanja. — Delegati inozemske zveze proti dvoboju in v varstvo časti, ki bo imela svoj mednarodni osrednji urad. — Govori se, da se državni finančni minister baron Burian resno bavi z vprašanjem vseučilišča v Sarajevu. Izpiti iz nekaterih predmetov bodo tudi v Avstriji veljavni.

Dne 13. decembra: Bolgarski listi poročajo, da so v Sofiji zopet odkrili zaroto proti življenju bolgarskega carja. To da je že šesta zarota od proglasitve neodvisnosti. Mnogo oseb so zaprli. — Italijanski zunanji minister Tittoni je prekinil svoj dopust in se vrne v Rim, ker so glede na balkansko konferenco došla iz Dunaja in Peterburga ugodna poročila. — Pri večerašnjih volitvah v turški državni zbor je bilo izvoljenih vseh 10 mladoturških kandidatov. Veliki vezir in naučni minister sta propadla. — V Indiji ostane malo obsedno stanje, ker so prišli na sled zaroti, ki je nameravala pomoriti vse državne uradnike in angleško oblast odpraviti.

Dne 14. decembra: Baron Bienenrth je bil pri cesarju v avdijenci ter mu predložil naredbe glede na odgoditev parlamenta. Danes zboruje ministrski svet. — Listi poročajo, da je turška vlada pripoznala, da je obvezana preprečiti bojkot proti avstrijskemu blagu in obljubila, ukreniti tozadevne odredbe.

no imen, za koje bi tukaj manjkalo prostora, hrabrih častnikov, podčastnikov in prostakov vidimo v zgodovini, ki so bili za posamezne hrabre čine odlikovani v navedenih bitkah.

Dne 13. prosinca leta 1864 umrl je na Dunaju fcm. grof Kincky, ki je bil 47 let vlastnik 47. polka; njegovo ime pa se še danes ponosno in častno izgovarja pri polku.

Nič manj krvava bila je tudi bitka proti Prusom leta 1866, katere se je 47. polk udeležil in sicer 1., 2. in 4. bataljon, med tem ko je bil 3. bataljon na Goriškem kot straža proti Laški.

Mnogo slik iz bojišča, posebno pri Kraljevem-Gradcu, nam pričuje o hrabrosti 47. polka, ki mu je bil sedaj lastnik podmaršal vitez plem. Hartung.

Dne 2. julija je na povelje brigade prišel v okraju Maslovel 1. in 2. bataljon prvič v bitko s Prusi, katerima pa je sledil tudi kmalu 4. bataljon. Kako kruti so bili spopadi, nam dokazuje to, da je padlo na bojišču od omenjenih treh bataljonov 47 polka 8 častnikov, 134 mož; ranjenih je bilo 15 častnikov in 281 mož; dosti jih je bilo tudi ujetih. Nevarno ranjena sta obležala na bojišču polkovnik plem. Weyraher in major plem. Marno in prišla kot jetnika v sovražnikovo last.

O hrabrem moštvu bodi iz te vojne navedeno le sledeče:

Stotnik Tobitsch 5. stotnije bil je nevarno ranjen; razvodnik Karl Horvat in pešec Jože Plank sta nevarno ranjenega stotnika čez poldrugo uro spremeljala po bojnem polju. Ko sta ga pa dovedla v zavetje, sta se takoj spet pridružila svojemu oddelku in se bojevala naprej.

(Dalje priložnja.)

Dne 15. decembra: Vlada je odpravila preki sod v Pragi in prepoved nošenja barv. — V Rimu je sinoči umrl ruski veleposlanik grof Muravjev.

Slovinci, darujte za društveni dom v Št. Ilju.

Razne novice.

* **Iz deželne službe.** Deželni odbor je imenoval kancelista v mariborski bolnišnici gospoda Franca Doberšek za oskrbnika bolnišnice v Hartbergu.

* **Iz šole.** Okrajni šolski nadzornik v Ptujju Iv. Dreflak je dobil naslov ravnatelja.

* **Shod starih liberalcev** v Mariboru. Dne 13. t. m. so se sešli v Mariboru gg. dr. Ploj, dr. Rosina, dr. Jurtela, dr. Rudolf, dr. Lemež, dr. Sernee star., dr. Hrašovec, Roš, radenski Zemljič in še trije drugi, da se posvetujejo, na kak način bi zopet prišli do mandatov. V srcu so se nam smilili ti oligarhi, bivši „voditelji“ slov. ljudstva na Sp. Štajerskem, kateri so tako „plodonosno“ delovali, da nimajo na celem Spod. Štajerskem — nobenega političnega pristaša. Še celo njih — koncipijenti in pisarji, ki so popolnoma od njih odvisni, so njih najhujši politični nasprotniki. Najbolj čudno se nam zdi, da se dr. Ploj, kateri je pri zadnji volitvi kandidiral na programu kmečke zveze, in Roš, ki je kandidiral na programu Narodne stranke, štulita med prvake ali stare liberalce. Senzacije ni zbudilo to zborovanje starih političnih „mumij“ nobene; druge nesreče ni bilo, kakor ta, da so vsi „mногоštevilni“ zborovalci grozno zabavljali čez Kmečko zvezo, katere je organizirala kmečko ljudstvo in dala priliko ljudstvu, da isto samo odločuje v javnem življenju in se ne da voditi od — dobrih „kmečkih prijateljev“ izmed staroliberalnih advokatov.

* **Dnevnik prične** izdajati z Novim letom liberalna stranka za Spodnje Štajersko.

* **Deželnozbornske volitve** se gotovo ne bodo vršile pred marcem. Zakonski predlog še do danes ni bil poslan v cesarsko potrjenje na Dunaju, ampak še leži v Gradcu.

* **Dopolnilne volitve** v trgovinsko in obrtno zbornico. Dne 17. t. m. se vršijo dopolnilne volitve v trgovinsko in obrtno zbornico v Gradcu v trgovinskem, obrtnem in rudarskem odseku. Do sedaj Slovenci v teh zbornicah še niso imeli nobenega zastopnika, in Nemci jim tudi zdaj nočejo nobenega dovoliti. Ali se drugokrat temu ne bi dalo opomoči?

* **K dopolnilnim volitvam** v trgovsko in obrtno zbornico v Gradcu. C. kr. volilna komisija za trgovsko in obrtno zbornico v Gradcu naznanja, da mora mož, ki voli mesto kake ženske, pri podpisu volilnega lista izrecno omeniti, da voli kot poslovodja, opravilatelj, namestnik ali pooblaščenec, in da e. kr. volilna komisija pod poslovodjem nikakor ne razume namestnika (opravitelja) v smislu par. 55 obrtnega reda. Za izgubljene legitimacije in glasovnice se napravijo duplikati (drugopisi) pod pogojem, da se oseba, ki hoče duplikat, legitimira. V takih slučajih bo e. kr. volilna komisija le duplikat smatrala za veljaven volilni dokument. Glasovnice, na katerih se označi krstno in rodbinsko ime, poklic in bivališče izvoljenega potom razmnoževalnega stroja so veljavne, če ustrezajo drugim predpisom. Prav tako so veljavne glasovnice s popravki, če volilec neposredno poleg popravka za lastnoročnim podpisom potrdi, da je napravil popravek sam.

* **„Obmejni kolek“** se je kaj hitro udomačil ter se je že v mnogo tisočih razpečal po svetu. Dosedaj se dobiva v sledečih prodajalnah: V Mariboru: v Cirilovi tiskarni in pri gospodu Weixlnu v Gosposki ulici. V Slov. Bistrici: pri gospodu Pinterju. Sv. Jurij ob Ščavnici: pri gospodu Farkašu. V Ljubljani: v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva, H. Ničman. V Trstu: v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva, ulica delle Poste. Slovenci, kupujte in razširjajte kolek: Obmejnim bratom — V pomoč, ki se v večjih množinah dobiva le pri S. K. S. Z. v Mariboru.

* **Graško sodišče** in ljubezen do slovenskih uradnikov. Avskultant gospod Ferdo Lašič je iz Kamnika pisal županu v Motnik pismo, v katerem ga poziva, naj z ozirom na ljubljanske dogodke dvojezične napise namesti s samoslovenskimi. Vsled „prijateljske“ ovadbe je prišel Ferdo Lašič zaradi tega v disciplinarno preiskavo zaradi uradnega pregreška izven službe ter je bil — čujte in strmite — zaradi te malenkosti kaznovan z — odpustom iz sodne službe. Četrť ure po ti obsodbi je dobil Ferdo Lašič doktorsko dostojanstvo na vseučilišču v Gradcu.

* **Med liberalci.** Z novim letom se preseli „Novi Slovenski Stajerc“, list za hvalisanje Ploja in Jurtela, v Krško. Urednik bo mu liberalc, tiskarna bo liberalna, vrhovno nadzorovanje v Krškem bo liberalno, vendar pa se bo list branil liberalne označbe. Ali to ni hinavstvo?

Podporno društvo za slovenske velikošolce na Dunaju je za mesec december razdelilo črez 1000 K med revne slovenske akademike, ki so v zadnjih dneh mnogo trpeli, ker je bila „mensa academica“ zaprta. — Odbor.

Mariborski okraj.

m Mariborska slov. Citalnica ima svoj letošnji občni zbor v nedeljo, dne 27. t. m. v svojih prostorih ob 8. uri zvečer z običajnim vspreedom. Odbor prosi vse p. n. ude, da se istega udeležijo polnoštevilno.

m **Slovenska kiparica** gospica Marija Pušenjak je napravila v Mariboru kip Matere božje iz peščena, ki vzbuja občno pozornost. Kupil ga je prevzvišeni knez in škof dr. Mihael Napotnik. Umetnica se priporoča, v obilno naročbo in vrši delo po zmernih cenah.

m **Mestna hranilnica mariborska** je, kakor poroča zadnja številka „Marburger Zeitung“, povodom cesarjevega jubileja darovala: 10.000 K za nemškega otroka v Mariboru, 5.000 K za nemško gledališče v Mariboru, 1.000 K za nemški muzej, 500 K za sudmarko in 500 K za nemški šulferajn.

m **Maribor.** Konkurz je prijavil trgovec Janez Walland v Melju.

m **Mariborski občinski svet** je sprejel predlog dr. Orosla, da se prepove v mestu Mariboru od zana naprej razobešati slovenske zastave, ker se baje s tem Nemece izziva. Nemška nestrpnost!

m **Maribor.** Deželni poslanec Wastian je znova sprejel kandidaturu v deželni zbor.

m **Sv. Peter** niže Maribora. Poučni shod društva „Skale“ dne 13. dec. se je izvršno obnesel. V natlačeno polni šolski sobani so naši vrli in zavedni Peterčani in Peterčanke poslušali zanimivo in koristno predavanje zdravnika gospoda dr. J. Turšiča iz Maribora. Govoril je nad poldrugo uro o omotici, o solnem piku, o ozebljini, o vtopljenicah, o umetnem dihanju, o ranah itd. Živahno, poljudno in lahko umljivo predavanje je vsem zelo ugajalo. Zlate nauke je podal za prvo pomoč v nesrečah in boleznih. Bog mu plati! S tem mu izrekamo za njegov trud prisrčno zahvalo. Pokazal je, da je tudi izvrsten govornik, ne samo dober in spreten zdravnik, kakor pričajo razna priznanja v listih. Želimo in upamo, da še bo večkrat ugodil naši prošnji in bo prišel predavati. Taka pouka si želimo vsako nedeljo! — Hvaležni poslušalec.

m **Hotinja vas.** Državnemu poslancu gospodu Fr. Pišekju je smrtna kosa zadala hud udarec: angelj smrti je dne 12. dec. poljubil trudno čelo 18letne ljubljene hčerke Anike, ki po zatrevanju očetovemu ni ranila z žalitvijo njegovega srea nikdar v življenju: njena ločitev mu je prva in zadnja bridkost, katero mu je Anika pripravila. Veličasten pogreb in pa krasni venci so pričali, da je zatonila jasna zvezda lepega vzgleda, da je presajena duhteča rožica iz Marijinega vrteca na rajske livade. V soboto, na Marijin dan, jo je sprejela iz boja življenja in iz muk dolge bolezni ona „lepa“ gospa, katere živo sliko je v „Lurški pastirici“ rajna tako vspešno predstavljala ob jubileju Brezmadežne v februarju. Pišek A. nam ostane ginljiv vzgled udane potrpežljivosti v smrtni bolezni: sama je očetu branila še klicati zdravnika, češ, da raje trpi, ker je čutila, da je človeška pomoč zaman. Ostane nam prelep vzgled rahločutne dobrotljivosti: skrbno se je varovala, koga žaliti le z besedico in od očeta prejete jubilejne kronice je delila onim, ki so ji sočutno stregle; še par dni pred smrtjo je poslala jubilejno krono — bralnemu društvu. Globoko potrtemu očetu velja iskreno sožalje udanih prijateljev in tolažba svidenja, saj ti Anika, nad zvezdami prebivaš, veselje rajske tam uživaš, a vendar gledaš črez in črez k nam na zemljo iz nebes. Bodi ti zemljica lahka!

m **Rače.** Glede cesarskega jubileja zaslužijo Račani prav posebno pohvalo: razsvetljava, banderij, bakljada, transparenti, napisi, godba, okinčanja, zastave, polnoštevilna udeležba pri cesarski sv. maši, bogato obdarjenje šolarjev, omogočeno skoz veledušno darežljivost vseh od grajščaka do kočarja, je bilo znamenje navdušene udanosti do vladarja jubilarja. Slava zasluge gre gospodu nadučitelju, ki je bil nevidno a premissljeno duša krasni prireditvi. Dokler so slovenski kmetje do starčkov tako navdušeni za cesarja, kakor Račani, se Avstriji ni bati devetero Turčij!

m **Rače.** Kmetijska zadruga je oživela po prizadevanju gospoda Fr. Pišekja, ki je izposloval državno podporo s pogojem, da šteje zadruga 250 članov z deleži po 20 K. Torej, kmetje na noge, sami sebi v pomoč! Zadruga že nudi umetna gnojila in sicer v najboljši kakovosti: kajnit, tomaževino, kalijevo sol za travnike. Sezite po njih in rabite jih po danih navodilih, da vam obrodijo obilen sad, saj na trg spravite lahko sleherno stvar v bližnje mesto.

m **Sv. Marjeta** ob Pesnici. Letošnji cesarjev jubilej smo dne 2. t. m. prav krasno obhajali. Imeli smo slovesno sv. mašo. Po sv. maši smo se podali v lepo okrašeno šolsko sobo, kjer nam je gospod učitelj Jernej Črnko v vznosenih besedah orisal življenje in delovanje sivolasega vladarja. Šolarji so kaj lepo zapeli dve cesarski pesmi. Za spomin so dobili lepo cesarjevo sliko in vsak dve zemlji. — Letošnji zgodnji sneg nam je zaprl živino v hlev, ko bi se še lahko